

मुलाखत | अब्दुल्ला शाहिद

'लोकांच्या बाबतीत मानवी हक्क ही मध्यवर्ती कल्पना असली पाहिजे'

संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेचे नवनिर्वाचित अध्यक्ष म्हणतात की जागतिक संस्था आणि समुदायाने कोणत्याही प्रकारच्या असहिष्णुतेच्या विरोधात एकत्र आले पाहिजे

सुहासिनी हैदर मीरा श्रीनिवासन

मालदीवचे परराष्ट्रमंत्री अब्दुल्ला शाहिद यांची २०२१-२२ साठी संयुक्त राष्ट्रांच्या ७६ व्या आमसभेच्या अध्यक्षपदी निवड झाली आणि सदस्यांनी (१९१ पैकी १४३) मतदान केले. श्री. शाहिद यांनी न्यूयॉर्कहून एका आभासी मुलाखतीत भाषण केले, त्यांच्या ऐतिहासिक विजयाच्या एका दिवसानंतर, ज्याने मालदीवला जागतिक संस्थेच्या शीर्षस्थानी प्रथमच स्थापित केले आणि हिंदी महासागर द्वीपसमूहाला जागतिक केंद्रस्थानी ठेवले.

 आमसभेत तुम्ही ज्याला "प्रेसिडेन्सी ऑफ होप" म्हटले आहे आणि विशेषतः लसीची सर्व सामायिकता सुनिश्चित करण्यासाठी तुमच्या योजना काय आहेत?

लसीच्या सर्व सामायिकतेवर, मला माझे अध्यक्षपद सिद्ध करायचे आहे हा आशेने पहिला किरण आहे. प्रत्येकजण सुरक्षित होईपर्यंत कोणीही सुरक्षित नाही हे स्पष्ट आहे. आपण लसीचा राष्ट्रवाद अजिबात टाळला पाहिजे, कारण सामाजिक आणि आर्थिकदृष्ट्या आपल्या देशांना उद्धस्त करणाऱ्या या साथीच्या रोगापासून आपण दूर जाऊ याची खात्री करण्याच्या आपल्या प्रयत्नांना ते इतके विध्वंसक ठरणार आहे. विकसित देशांकडे पाहताना दर पाच पैकी एका व्यक्तीला लस देण्यात आली आहे आणि जेव्हा आपण उर्वरित जगाकडे पाहतो, तेव्हा ते दर ५०० लोकांपैकी एक आहे. हे अस्वीकारार्ह आहे.

 एप्रिलपासून भारताला सर्व लस निर्यात थांबवावे लागले आहे. आपल्याला अजूनही आशा आहे का की भविष्यात ते अधिक लसी देऊ शकेल?

मला समजते की, भारतातील परिस्थिती आता खूप कठीण आहे. परंतु आम्हाला आशा आहे की गोष्टी सुधारताच आपल्याला भारतीय लसीचा फायदा होऊ शकेल. यावर मी भारतीय नेतृत्वाच्या सतत संपर्कात असतो, आमचे संभाषण चालू असते.

 यूएनजीएमध्ये भारत आपल्या विजयाचा किती भाग होता?

मला पाठिंबा देणाऱ्या पहिल्या देशांपैकी भारत एक होता. मालदीवच्या उमेदवारीला त्यांनी उत्कृष्ट पाठिंबा दिल्याबद्दल मी पंतप्रधान मोदी आणि परराष्ट्र मंत्री डॉ. जयशंकर यांचे आभार मानतो. मालदीवच्या मदतीला नेहमीच आलेला भारत हा आमचा सर्वात जवळचा मित्र, जिवलग मित्र राहिला आहे. भारताव्यतिरिक्त इतरही अनेक देश समोर आले.

मागील आमसभेच्या अध्यक्षांनी मानवी हक्कांवर बरेच लक्ष केंद्रित केले होते आणि विशेषतः जम्मू-काश्मीर आणि पॅलेस्टाईनमधील परिस्थितीवर भाष्य केले होते. मानवी हक्कांचे प्रश्न हा तुमच्या अजेंड्याचा एक मोठा भाग असेल का?

लोकांच्या बाबतीत मानवी हक्कांचे प्रश्न हा मध्यवर्ती विषय असला पाहिजे आणि संयुक्त राष्ट्रसंघ हा लोकांबद्दल कार्यरत असतो. म्हणून आपण आपल्या चर्चेच्या केंद्रस्थानी मानवी हक्कांचे प्रश्न असले पाहिजेत आणि असलेच पाहिजेत.

विशेषतः मावळते राष्ट्रपती आणि भारत यांच्यात तणाव निर्माण करणारा जम्मू-जम्मूसारखा मुद्दा तुमच्या अजेंड्यावर असेल का?

वादग्रस्त मुद्द्यांवर बाजू घेणे हे महासभेच्या अध्यक्षांच्या आचारसंहितेशी सुसंगत नसेल, कारण संसद अध्यक्षांप्रमाणे हे पदही निःपक्षपाती असले पाहिजे.

अध्यक्ष मोहम्मद नशीद यांच्यावरील नुकत्याच झालेल्या हल्ल्याची चौकशी कुठे आहे आणि इस्लामी कट्टरतावादाचा सामना करण्यावर मालदीवमध्ये पुन्हा लक्ष केंद्रित केले जात आहे?

या हल्ल्याचा तपास पोलिसांकडून केला जात आहे, हा तपास सुरू आहे. आम्हाला ऑस्ट्रेलिया, युनायटेड किंग्डम, अमेरिका यांच्यासह आंतरराष्ट्रीय भागीदारांकडून मदत मिळाली आहे आणि ते सर्व त्यात सामील आहेत. कोणत्याही स्वरूपात अतिरेक हा एक मुद्दा आहे ज्याकडे सरकार अत्यंत गांभीर्याने लक्ष देईल.

तुम्ही धार्मिक अतिरेकाबद्दल बोललात, पण जागतिक स्तरावर इस्लामोफोबियाचा उदयही होत आहे. तुमच्या नवीन भूमिकेत, तुम्ही या दोन्हीचा सामना करण्याची योजना कशी आखता?

कोणत्याही प्रकारची असहिष्णुता सहन केली जाऊ नये. आणि मला वाटते की संयुक्त राष्ट्रे आणि जागतिक समुदायाने अशा असहिष्णुतेच्या विरोधात एकत्र आले पाहिजे. कोणत्याही स्वरूपात अतिरेकाला क्षमा करू नये. आणि मला वाटते की संयुक्त राष्ट्रे हा स्पष्ट संदेश देत आहेत.

मालदीवचे परराष्ट्रमंत्री म्हणून आणि यूएनजीएचे अध्यक्ष या नात्याने तुम्ही दोन्ही जबाबदाऱ्या घेण्याची योजना आखली आहे. हे अभूतपूर्व आहे का?

तीन वर्षांपूर्वी स्लोव्हेनियन परराष्ट्रमंत्री निवडून आले होते. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या ७५ वर्षांकडे पाहताना मोठ्या संख्येने पीजीए विद्यमान परराष्ट्र मंत्री राहिले आहेत.

अफगाणिस्तानच्या उमेदवारीमुळे तुम्ही आश्चर्यचकित झाला आहात आणि दक्षिण आशियातही मालदीवसाठी हा एकमताने विजय मिळवू दिला नाही म्हणून निराश झाला होता का?

अफगाणिस्तान १९६६ मध्ये आमसभेचे अध्यक्ष होते. आणि मालदीवने प्रथमच ही निवडणूक लढवली आहे. गेल्या ७५ वर्षांतील संयुक्त राष्ट्रांच्या इतिहासाकडे पाहताना पीजीएचा विचार केला तर केवळ तीन अपवाद वगळता रोटेशनचे सामान्यतः स्वीकारलेले तत्त्व असते. जेव्हा मी माझा भाऊ [अफगाणिस्तानचे परराष्ट्रमंत्री] मोहम्मद अतमार यांच्याशी बोललो, तेव्हा मी त्यांना मालदीवची स्पष्ट बाजू घेण्याची इच्छा सांगण्याचा प्रयत्न केला. पण डॉ. [झाल्माई] रसौल यांचे मी आभार मानतो की त्यांनी तेथे राहून एक अत्यंत सन्माननीय, शिस्तबद्ध मोहीम राबवली आहे. दावेदार असल्यामुळे मला आणखी बरेच प्रयत्न करण्याची संधी मिळाली.